

Offerte 2018-2021

PROGRAMMA

- Duurzaam wonen en ondernemen
- Maximaal meedoen
- Goed leven en ontmoeten
- Veilig gevoel
- Dienstbare en betrouwbare overheid
- Bedrijfsvoering

Onderwerp: Armoedebeleid

Betreft :Fcl/Ecl: 46140010/42065 – 46140012/42024 – 46140025/42611
Overige nog nader te bepalen

Incidenteel / **structureel**

Investeringsbedrag	Niet van toepassing
Afschrijvingstermijn	Niet van toepassing

-	Budgettair effect (x € 1.000)			
Jaarlasten	2018	2019	2020	2021
Kapitaallasten (afschrijving)	-	-	-	-
Kapitaallasten (rente 2%)	-	-	-	-
Vrijval kapitaallasten 1 ^e jaar	-	-	-	-
Overige) exploitatielasten	432 (S) 185 (I)	432 (S) 141 (I)	432 (S)	432 (S)
Dekking: bijdrage reserve (dekking kapitaallasten) Bijdrage derden	-	-	-	-
Te dekken	617	573	432	432

Algemene toelichting

Plaats offerte in traject nieuwe armoedebeleid

In 2016 is gestart met de totstandkoming van het nieuwe armoedebeleid. Hierbij wordt een BOB traject doorlopen met de gemeenteraad. In het kader van dit traject wordt het concept beleidsplan op 15 juni 2017 voor de eerste keer aan de Raadscommissie aangeboden voor oordeelsvorming. Een 2^e oordeelsvormende bijeenkomst vindt plaats op 14 september waarna het beleidsstuk op 5 oktober 2017 ter besluitvorming wordt voorgelegd aan de Raad. De maatregelen uit het nieuwe armoedebeleid die ten grondslag liggen aan een deel van de gevraagde middelen zijn in deze fase dus nog voorstellen en moeten nog besproken worden met de Raad.

De gevraagde financiële middelen voor het armoedebeleid zijn op te delen in twee hoofdmoten:

- Huidig tekort armoedebeleid
- Nieuw armoedebeleid

Huidig tekort armoedebeleid

De bijzondere bijstand brengt hoge kosten met zich mee. Dit geldt niet alleen in Uden maar voor alle gemeenten in Nederland. Landelijk gezien kregen gemeenten de afgelopen jaren zo'n 400 miljoen per jaar aan budget. De uitgaven van de gemeenten zijn echter veel hoger; gemiddeld zo'n 700 miljoen per jaar, met een uitschieter naar boven voor 2015 naar 910 miljoen.

Gemeenten geven sinds 2005 dan ook anderhalf tot twee keer zo veel uit aan bijzondere bijstand en minimabeleid dan het budget dat zij daarvoor ontvangen.

In Uden zien we ook al jaren de kosten van het Minimabeleid oplopen. In 2016 leidt dit tot een tekort op de begroting van € 415.000. Dit tekort in 2016 is op te splitsen naar de diverse regelingen van het minimabeleid.

De belangrijkste veroorzakers zijn:

- Activiteitenfonds
- Individuele inkomenstoeslag
- Bijzonder Bijstand

Omschrijvinging	Begroting 2016	Werkelijke uitgaven 2016	Tekort 2016	Stijging uitgaven 2012-2016
Activiteitenfonds	€ 210.656	€ 345.168	€ -134.512	32%
Indv. Inkomenstoeslag	€ 99.510	€ 200.992	€ -101.482	36%
Bijzonder Bijstand	€ 666.993	€ 858.233	€ -191.240	109%
Overige	€ 56.407	€ 43.811	€ 12.596	62%
Totaal Minimabeleid	€ 1.033.566	€ 1.448.204	€ -414.638	71%

In een nadere analyse van het tekort is verder uitgewerkt hoe deze tekorten zich door de jaren heen hebben opgebouwd, wat de redenen hiervoor zijn en hoe hier op bijgestuurd kan worden.

Activiteitenfonds

- Het tekort in 2016 is € 135.000. Dit betekent dat het budget minimabeleid activiteitenfonds structureel met € 135.000 moet worden verhoogd.

- Door aanpassingen in de regeling Activiteitenfonds kunnen we het tekort in 2018 terugbrengen naar - € 26.000 t.o.v. de huidige begroting en vanaf 2019 ontstaat er een overschot van + € 24.000 t.o.v. de huidige begroting.

Deze aanpassing kan gedaan worden door de maatregelen in het nieuwe beleidsplan die betrekking hebben op een extra inzet voor de doelgroep 0-18. Deze besparing wordt daarom meegenomen als effect van het nieuwe beleid waarover besluitvorming nog moet plaatsvinden.

Individuele inkomstenstoeslag

- Het tekort in 2016 is € 101.000.
- Voorstel is om geen bijsturingsmaatregelen in te zetten omdat de mogelijke maatregelen de regeling te veel zal ondermijnen en niet aansluit bij de uitgangspunten in het coalitieakkoord. Dit betekent dat het budget minimabeleid individuele inkomstenstoeslag structureel met € 101.000 moet worden verhoogd.

Bijzondere Bijstand

- Het tekort in 2016 is € 191.000 Onder de Bijzondere bijstand vallen diverse regelingen. Met name onderstaande regelingen vormen de oorzaak van de oplopende uitgaven:
 - ❖ Kosten voor Woonvoorzieningen: dit betreft met name de inrichtingskosten. Hier is sprake van een stijging van 368% t.o.v. 2013
 - ❖ Kosten voor Financiële transacties. Hier is sprake van een stijging van 115% t.o.v. 2013 De grootste post hiervan betreft kosten beschermingsbewind, dit betreft een aandeel van 79% van de totale kosten in 2016.
- Vanaf 2018 neemt de taakstelling van statushouders voor de gemeente Uden af en daarmee ook de kosten bijzondere bijstand die voor deze groep gemaakt wordt (inrichtingskosten). Vanaf 2018 gaat dit om een afname in de uitgaven van € 133.000 t.o.v. 2016.
- Wanneer gecorrigeerd wordt voor de afname in kosten van statushouders moet het budget minimabeleid bijzondere bijstand met €58.000 structureel worden verhoogd.
- Door de inzet op preventie & vroegsignalering dalen de kosten bewindvoering en schulddienstverlening. Dit levert in 2018 een besparing van € 18.000 en in 2019 een besparing van € 37.000 op ten opzichte van de begroting bijzondere bijstand bewindvoeringskosten.

Deze effecten zijn toe te rekenen aan de inzet van maatregelen uit het nieuwe beleid en worden daarom meegenomen als effect van het nieuwe beleid waarover besluitvorming nog moet plaatsvinden.

Het structureel extra benodigde budget op basis van het huidige beleid is daarmee als volgt:

Omschrijvinging	Bedrag
Activiteitenfonds	€ 135.000
Indv. Inkomenstoeslag	€ 101.000
Bijzonder Bijstand	€ 58.000
Benodigd extra budget huidig beleid	€ 294.000

Bij deze begrotingsvraag is uitgegaan van een 0-lijn t.a.v. de groei van het uitkeringsbestand op basis van cijfers van het cluster arbeid t.a.v. instroom en uitstroom. Als blijkt dat er toch sprake is van een groei van het bestand zal dit ook invloed hebben op het gebruik van de minima-regelingen en de benodigde budgetten.

Bij bepaling van deze budgetvraag is tevens rekening gehouden met een afname van de instroom van statushouders t.o.v. 2016 op basis van de huidige informatie over de toekomstige taakstelling. Wanneer de vluchtelingenstroom verandert heeft dit direct invloed op de taakstelling en de kosten voor de gemeente op het gebied van armoedebeleid en in het bijzonder de bijzondere bijstand. Tot slot kan opgemerkt worden dat het aantal aanvragen, de aard en de omvang waarvoor bijzondere bijstand wordt gevraagd van jaar tot jaar kan verschillen, waardoor de uitgaven van jaar tot jaar zullen verschillen.

Nieuw armoedebeleid

Divosa geeft aan dat de komende jaren een verdere stijging van kosten bijzondere bijstand verwacht wordt. Dit omdat de snelst stijgende posten, bijzondere bijstand voor beschermingsbewind en voorzieningen voor vluchtelingen, nauwelijks te beïnvloeden zijn (Divosa, *Divosa-monitor factsheet: Financiën bijzondere bijstand*, maart 2016).

Het is echter financieel onhoudbaar om geen maatregelen te nemen. Met het nieuwe beleidsplan zetten we dan ook op een betere ondersteuning van onze inwoners aan de voorkant om financieel onwenselijk situaties voor hen te voorkomen met alle negatieve effecten die daarbij horen. Hiermee kunnen we op termijn ook de kosten aan de achterkant (minimaregelingen, bijzondere bijstand en schulddienstverlening) behapbaar houden dan wel terug dringen.

Hierbij worden verschillende wegen bewandeld. Er wordt enerzijds ingezet op preventie en vroegsignalering om te voorkomen dat de financiële situatie van een Udense burger dusdanig wordt dat schulddienstverlening of bewindvoering noodzakelijk is. Daarnaast worden er maatregelen genomen om de (financiële) zelfredzaamheid van de minima te bevorderen.

Het doel hiervan is om mensen de regie over hun eigen leven te laten houden door hen gezond financieel gedrag aan te leren en te voorkomen dat zij in situaties van financiële problematiek (blijven) vervallen waardoor er kosten voor schulddienstverlening of bewindvoering

gemaakt worden.

Door een meer preventieve in plaats van curatieve aanpak zal in eerste instantie het gebruik en daarmee ook de kosten van de minimaregelingen toenemen. Als mensen meer en eerder in beeld zijn zal namelijk met hen bekeken worden of zij gebruik maken van alle inkomensondersteunende maatregelen om te zorgen voor een financieel stabiele situatie.

Als dit niet het geval is zullen regelingen alsnog worden aangevraagd. Dit kan dus op korte termijn leiden tot extra kosten, maar deze hebben als doel om hogere kosten te voorkomen en een stabiele situatie te creëren voor de betreffende persoon. Dit is een van de belangrijkste voorwaarden om mensen de stap te kunnen laten maken naar betaald werk. Op langere termijn kan hiermee dus de uitstroom uit de uitkering verhoogd worden waarmee het gebruik van de minimaregelingen daalt.

Daarnaast zijn er nog de maatschappelijke effecten die niet zozeer zijn uit te drukken in geld. Denk daarbij aan de invloed van armoede op participatie in de maatschappij, psychische en fysieke gezondheid, opleidingsperspectief en het opvoedklimaat van kinderen.

Wanneer enkel wordt ingezet op voortzetting van het huidige beleid wordt alleen het gevolg van armoede aangepakt zonder de oorzaak weg te nemen. Dit zal uiteindelijk leiden tot een alsmaar toenemend gebruik van regelingen en daarmee een blijvende stijging van kosten zonder dat de gemeente de instrumenten in handen heeft om hierop bij te sturen.

Het hierboven genoemde in aanmerking nemende leidt de kanteling in beleid tot een aanvullende incidentele budgetvraag van:

Omschrijvinging	2018	2019	2020	2021
Thema aanduiding				
Zelfredzaamheid	€ 91.000	€ 81.000		
Bestaanszekerheid	€ 178.000	€ 190.000	€ 203.000	€ 203.000
Kinderen	€ 200.000	€ 229.000	€ 253.000	€ 253.000
Reeds beschikbaar budget peuterspeelzaal en school- zwemmen	€ -130.000	€ -130.000	€ -130.000	€ -130.000
Preventie & vroegsignalering	€ 105.000	€ 97.000		
Integrale benadering	€ 25.000	€ 25.000	€ 25.000	€ 25.000
	€ 469.000	€ 492.000	€ 351.000	€ 351.000

Bovenstaande bedragen worden nader gespecificeerd en onderbouwd in het nieuwe armoedebeleid.

Bovenstaande inzet leidt ook tot besparingen. Deze zijn hieronder weergegeven:

Omschrijving	2018	2019	2020	2021
Inzet budgetbeheerder (effect op bewindvoerderskosten)	€ -19.000	€ -37.000	€ -37.000	€ -37.000
Activiteitenfonds: doelgroep 18-100	€ -109.000	€ -109.000	€ -109.000	€ -109.000
Activiteitenfonds: Referteperiode naar 12 maanden	€ -	€ -50.000	€ -50.000	€ -50.000
Bijzonder bijstand: Regeling computer en Schooltas lager bedrag	€ -17.000	€ -17.000	€ -17.000	€ -17.000
Totaal inverdieneffecten Nieuw beleid	€ -145.000	€ -213.000	€ -213.000	€ -213.000

Totaal benodigd nieuw armoedebeleid

Wanneer de benodigde investeringen voor het tekort van het huidige beleid, de investeringen voor het nieuwe beleid en de besparingen die in het nieuwe beleid oplevert achter elkaar worden gezet leidt dat tot onderstaand overzicht.

Totaal	2018	2019	2020	2021
Extra budget huidig beleid	€ 294.000	€ 294.000	€ 294.000	€ 294.000
Extra budget nieuw Minimabeleid	€ 469.000	€ 492.000	€ 351.000	€ 351.000
Bepsparing Nieuw beleid op budget Minimabeleid	€ -145.000	€ -213.000	€ -213.000	€ -213.000
Benodigde extra middelen	€ 618.000	€ 573.000	€ 432.000	€ 432.000
<u>Waarvan:</u>				
Structureel	€ 432.000	€ 432.000	€ 432.000	€ 432.000
Incidenteel	€ 185.000	€ 141.000	€ -	€ -
	€ 617.000	€ 573.000	€ 432.000	€ 432.000

Bijdrage aan doelstelling van het programma

Het project heeft 1 op 1 een link met de doelstelling 'geen armoede geen schulden' uit programma 2 Maximaal Mee-doen. Het integraal werken, de ondersteuning van kinderen in armoede en aandacht voor preventie & vroegsignalering zoals beschreven in het coalitieprogramma krijgen nadrukkelijk uitwerking in het nieuwe beleidsplan.

Ook is er een relatie met de doelstelling 'iedereen aan het werk: investeren in meedoen'. De enige weg uit armoede is werk dat loont. Hier vestigen we met het armoedebeleid nadrukkelijk de aandacht op.